

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum 13 januari 2014
Betreft Voedsel fraude incidenten

Geachte Voorzitter,

In het ordedebat van 10 december 2013 heeft uw Kamer mij verzocht om in te gaan op het bericht van 6 december jl. dat VION gefraudeerd zou hebben met biologisch vlees (2013Z24365). Bij deze voldoe ik aan uw verzoek. In deze brief informeer ik u tevens over mijn toezegging aan uw Kamer met de Onderzoeksraad voor Veiligheid te spreken over klokkenluiders, over het incident met paardenvlees in Frankrijk, en over de vondst van een verboden antibioticum bij vleeskalveren in Overijssel.

Onderzoek onregelmatigheden biologisch vlees

In september 2013 is naar aanleiding van berichtgeving over mogelijke fraude met het Beter Leven Kenmerk (BLK) een onderzoek ingesteld door de Dierenbescherming. Het BLK betreft een privaat keurmerk van de Dierenbescherming. Over het toezicht en de controle op private duurzame keurmerken heb ik uw Kamer geïnformeerd op 10 september 2013 (TK 26991, nr. 371).

In december 2013 is in de berichtgeving melding gemaakt van vermeende fraude inzake biologisch vlees bij VION (ENCEBE, dochteronderneming). De voorschriften wanneer producten als 'biologisch' of 'scharrel' mogen worden aangeduid, zijn Europeesrechtelijk vastgelegd (TK Aanhangsel 2012-2013, 2588). De heer J.G.M. Alders heeft daarop onderzoek gedaan naar de vermeende misstanden en heeft geconstateerd dat in 2012 een partij niet-biologisch vlees naar biologisch vlees was omgekat.

Skal Biocontrole (Skal) heeft, als verantwoordelijk toezichthouder voor biologische producten, direct actie ondernomen. Skal heeft het bedrijf onder verscherpt toezicht gesteld. Daarnaast onderzoekt Skal hoe deze overtreding heeft plaatsgevonden, of het inderdaad een eenmalige overtreding betrof en of dit via inspectie naar boven had kunnen komen. Ook heeft Skal een tuchtrechtelijke verklaring aangezegd. Het Skal Tuchtgerecht zal oordelen wat een gepaste sanctie is voor deze overtreding. De zitting van het Skal Tuchtgerecht zal eind januari plaatsvinden.

Daarnaast bestaat het onderzoek van Skal nog uit kruiscontrole in de keten (hierbij wordt nagegaan of de aangekochte en verkochte hoeveelheden vlees overeenkomen) en wordt ook het interne kwaliteitssysteem van ENCEBE bekeken.

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGA-PAV / 14001129

Uw kenmerk
2013Z24365

Skal heeft mij gemeld dat de circa 11.000 kg onterecht als biologisch verkochte ham uit 2012 in de zomer van 2012 verkocht is aan 9 supermarktketens en 1 vleesverwerker. ENCEBE heeft alle afnemers geïnformeerd. De partij ham is niet meer op de markt. De uitkomsten van het onderzoek van Skal bij ENCEBE worden begin dit jaar verwacht.

De NVWA is op mijn verzoek gestart met een uitgebreid onderzoek naar onregelmatigheden in het bedrijf. Hierbij wordt het bedrijf bezocht voor gerichte inspecties en wordt onder andere de gehanteerde werkwijze door ENCEBE ten aanzien van 'bedorven vlees' en 'houdbaarheidsdata' aan een grondige en intensieve inspectie onderworpen. ENCEBE is onder een verzwaard toezichtregime van de NVWA gesteld. De uitkomsten en conclusies van het NVWA-onderzoek worden in het eerste kwartaal van dit jaar verwacht.

Toezegging met betrekking tot klokkenluiders

In het AO NVWA van 11 september 2013 heeft uw Kamer gevraagd of klokkenluiders zich ook kunnen melden bij de Onderzoeksraad voor Veiligheid, in het kader van het onderzoek naar de risico's in de vleesketen. De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft aangegeven dat deze mogelijkheid bestaat. De Onderzoeksraad verwacht het rapport in februari 2014 af te ronden.

Franse paardenvleesfraude

Gezien de aandacht die de affaire met paardenvlees in 2013 heeft gehad, hecht ik er aan u, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, er op te attenderen dat in december 2013 een fraudezaak met Frans paardenvlees heeft gespeeld. Het betreft fraude met de paardenpaspoorten van circa 200 slachtpaarden, die in Frankrijk afkomstig waren van centra voor paardensport, farmaceutische laboratoria (waar ze gebruikt werden voor de productie van paardenserums) en particulieren, en geslacht zijn in 2013. Deze paarden hadden in het geheel niet in de humane consumptieketen terecht mogen komen.

Vrijdag 27 december jl. werd uit een RASFF-notificatie bekend dat een deel van dit paardenvlees via België naar Nederland was gekomen. Het betreft circa 11.000 kg paardenvlees dat tussen januari en oktober 2013 geleverd is aan vijf Nederlandse bedrijven.

De NVWA is een traceringsonderzoek gestart en heeft inmiddels contact opgenomen met de betrokken Nederlandse bedrijven en hen gesommeerd om het vlees van de markt te halen. Bij geen van de betrokken Nederlandse bedrijven bleek nog voorraad van het betreffende paardenvlees aanwezig te zijn. De bedrijven traceren het verwerkte of doorgeleverde paardenvlees en geven hun afnemers opdracht om daar waar dit nog mogelijk is, het paardenvlees en de paardenvleesproducten uit de schappen te halen.

Het Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (BuRO) van de NVWA heeft in een reactie aangegeven dat de microbiologische risico's in deze kwestie zeer klein zijn, omdat de slacht heeft plaatsgevonden in erkende EU-slachthuizen.

Zowel de Franse overheid als BuRO schatten het risico voor de volksgezondheid op dit moment als zeer gering tot nihil in.

Verboden antibioticum bij vleeskalveren

Tot slot wil ik u informeren dat bij een vleeskalverbedrijf in Overijssel het verboden antibioticum furaltadone is aangetroffen. Dit middel is verboden voor gebruik bij voedselproducerende dieren volgens de Europese regelgeving (Verordening (EU) Nr. 37/2010), omdat er geen veilige residulimiet (MRL) vastgesteld kan worden. Het gebruik kwam aan het licht via de reguliere monitoring van de vleeskalversector. In het kader van deze zelfcontrole worden monsters onderzocht op diergeneesmiddelen en hormonen. Deze positieve bevinding is doorgegeven aan de NVWA en deze heeft onmiddellijk maatregelen getroffen op dit bedrijf. Het bedrijf is onder toezicht van de NVWA geplaatst en de kalveren zijn nader onderzocht. De NVWA treedt handhavend op en maakt daarbij gebruik van het bestuurs- en strafrecht.

De onderzoeken aan de dieren hebben tot nu toe uitgewezen dat een representatief deel van de jonge kalveren positief was voor dit middel. De jonge kalveren (circa 770 dieren) zijn inmiddels door de NVWA afgevoerd. Het vlees zal niet op de markt komen. Een steekproef van de groep oudere kalveren (circa 1600 dieren) wordt nog onderzocht op blootstelling aan dit middel.

Eind november 2013 is een zending van 5 kilogram grondstof voor het verboden groeihormoon 17-beta oestradiol door de NVWA onderschept. De zaak is overgedragen aan het Openbaar Ministerie. Het OM meldt desgevraagd dat de betreffende verdachte nog in voorlopige hechtenis zit.

Naar aanleiding van de vondsten zal de NVWA extra onderzoek starten naar de handel in en het gebruik van illegale groeibevorderaars op basis van een risico-gerichte benadering.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken